

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2020

EXTERN RÉSZ

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

**NE NYISSÁK KI, VÁRJANAK AZ UTASÍTÁSRA!
ELŐSZÖR OLVASSÁK EL A TESZTHEZ TARTOZÓ UTASÍTÁSOKAT!**

- A teszt **64 feladatot** tartalmaz.
- A teszt kitöltésére **100 perc** áll rendelkezésükre.
- A teszt kétféle feladattípust tartalmaz:
 - A feleletválasztó feladatok esetében a felkínált lehetőségek közül, melyekből minden esetben egy a helyes, válasszák ki a helyeset! A helyes választ jelölik **X**-szel a válaszadó lap piktogrammal megjelölt részében!
 - A feleletalkotó feladatok esetében a választ, amely egy vagy több szóból áll (esetleg összetett igealak), a válaszadó lap piktogrammal megjelölt részébe írják!
- Csak fekete vagy kék tollat használjanak! Nem vehetnek igénybe füzeteket, szótárakat, tankönyveket vagy egyéb irodalmat.
- **A válaszadó lap kitöltésére vonatkozó pontos utasítások a teszt utolsó oldalán találhatóak. Olvassák el ezeket!**

Sok sikert kívánunk!

Csak akkor kezdjenek dolgozni, amikor erre utasítást kapnak!

1. számú idézet

Mikes Kelemen – Törökországi levelek (37. levél)

(részletek)

Rodostó, 28. maji 1720.

Már mi itt derék házas-tüzes emberek vagyunk, és úgy szeretem már Rodostót, hogy el nem felejthetem Zágont. A város elég nagy és elég szép, a tengerparton lévő kies és tágas oldalon fekszik ... A' bizonyos, hogy suhult a fejedelemnek jobb lakóhelyt nem adhattak volna...

A piaca a városnak igen bőv, a sokféle szárnyas állat, gyümölcs, kerti vetemény itt olcsú, amég ide nem jöttünk, még minden olcsúbb volt. De ha egy kis drágaságot okoztunk is, de a' való, hogy csendességet is okoztunk. Mert a lakosok magok mondják, hogy amég ide nem jöttünk, ahol most vagyunk szállva, ott az utcákon nappal is félve jártanak az asszonyok és leányok, ... De már most legkisebbet sem hallani, estve ki-ki sétálhat az utcákon, semmitől nem tarthat. A' való, hogy mink is sokan vagyunk, de legkisebb dolog ha történnék, a kapunkon lévő harminc jancsár megtanítaná azokat, akik valamely garázdát akarnának indítani...

Már eleget beszéltem a városról és a földjéről, hanem már a mi házunknál lévő szokásról kell szólni, és az időtöltésről. A' való, hogy egy klastromban nincsen nagyobb rendtartás, mint a fejedelem házánál. Reggel hatodfél órakor a dobot megütik, akkor a cselédeknek fel kell kelni, és készen kell lenni hat órára...

- 01** Az idézetben olvasottak alapján állapítsa meg, hogy Rodostó városában milyen hatással voltak a magyar száműzöttek a helybeli lakosokra, környezetükre!
- (A) Gyanakvással néztek rájuk, mert csak bajt és veszélyt hoztak a városra.
 - (B) Haraggal viseltettek irányukban, mert a város nyugalma felfordult miattuk.
 - (C) Nagyon dühösek voltak, mert a kereskedők felverték miattuk a piacon az árakat.
 - (D) Hálások voltak, mert a jelenlétüknek köszönhetően biztonságosabb lett a környék.

- 02** Határozza meg, hogy Mikes Kelemen kinek írhatta fiktív leveleit a törökországi száműzetésből!
- (A) az otthon maradt testvérnénjének
 - (B) egy kitalált, néjének nevezett grófnőnek
 - (C) az ellenállást szervező nemes uraknak Magyarországra
 - (D) a többi, máshová került száműzöttnek, hogy a reményt táplálja bennük

03 *Mikes Kelemen Törökországi leveleiben* több műfaj elemei keverednek. Válassza ki azt a műfajt, amely nem ismerhető fel ezekben a levelekben!

- (A) napló
- (B) elégia
- (C) emlékirat
- (D) anekdota

04 Döntse el, hol látható az a plakett reprodukció, amely a leveleit író Mikes Kelemt ábrázolta!

- (A) az 1908. január 1-től megjelenő Nyugat címlapján
- (B) Kazinczy Tövises és virágok című művének fedőlapján
- (C) az 1836-ban alapított Kisfaludy Társaság emblémájában
- (D) Mikes Kelemen Törökországi leveleinek eredeti borítólapján

05 Értelmezze az idézet első bekezdésében olvasható „*kies*” szót!

- (A) üres
- (B) szűkös
- (C) kellemes
- (D) nyomasztó

06 Írja le, hogy milyen témájú versek voltak a kuruc korban írt virágénekek!

07 Egy szóval írja le, hogy a rendtartásra utalva Mikes Kelemen milyennek mutatta be a fejedelmet, ill. annak házát az idézet utolsó bekezdésben!

08 Fogalmazza meg lehetőleg egy szóval, hogy Mikes Kelemen milyen érzését, vágyát, vágyakozását fejezte ki az alábbi sorral!

„... és úgy szeretem már Rodostót, hogy el nem felejthetem Zágont.”

2. számú idézet

Kölcsey Ferenc – Huszt

*Bús düledékeiden, Husztnak romvára, megállék;
 Csend vala, felleg alól szállt fel az éjjeli hold.
 Szél kele most, mint sír szele kél; s a csarnok elontott
 Oszlopi közt lebegő rémalak inte felém.
 És mond: Honfi! mit ér epedő kebel e romok ormán!
 Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
 Messze jövődövel komolyan vess öszve jelenkort:
 Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!*

09 Jelölje meg azt az állítást, amely az alábbiak közül *Kölcsey Huszt* című költeményére vonatkozhat!

- (A) epigramma, amelyben elsiratja a dicső múltat és egyben a nemzet jövőjét is
- (B) elégia, amelyben dicsőíti a régmúlt időket, és reménykedik a nemzet jövőjében
- (C) epigramma, amelyben utal a múlt dicső emlékére, ugyanakkor cselekvésre buzdít
- (D) elégia, amelynek témája a haza elmaradt fejlődése, egyben a magyarok buzdítása

10 Határozza meg az idézet első sorában a legelső versláb típusát!

- (A) daktilus
- (B) trocheus
- (C) spondeus
- (D) anapesztus

11 Válassza ki azt a történelmi személyiséget, aki Kölcsey két versében is megjelenik, s az egyikben a Vándorral, a másikban a Sorssal beszélget!

- (A) István király
- (B) Zrínyi Miklós
- (C) Hunyadi Mátyás
- (D) II. Rákóczi Ferenc

12 Fedezze fel, hogy milyen ellentét húzódik a *Huszt* című költeményben!

- (A) A vers szerkezete, felépítése klasszikus, azonban tartalma kritikus, realista.
- (B) A vers témája romantikus, érzelgős, a verselése pedig rapszodikus, csapongó.
- (C) A vers tartalma és műfaja romantikus, ám gondolatisága, érzésvilága klasszicista.
- (D) A vers műfaja és formája klasszicista, a képei és a mondandója viszont romantikus.

13 Jelölje meg a romantika stílusirányzatára jellemző megállapítást!

- (A) fontossá vált az eredetiség
- (B) ügyeltek a műfajok tisztaságára
- (C) az észszerűség követése a műalkotásokban
- (D) az antik művészet szabályszerűségeinek megújítása

14 Írja le annak az irodalmi alkotásnak a címét, amelyben Kölcsey Ferenc és Szemere Pál Kazinczy védelmére keltek a nyelvújítás idején!

15 Nevezze meg azt a magyar felvilágosodás kori költőt, akiről Kölcsey elmarasztaló kritikát írt, amivel hozzájárult az illető költő elhallgatásához!

16 Nevezze meg az állandósult szókapcsolatok azon csoportját, amelybe az idézet utolsó sorában olvasható mondat sorolható!

3. számú idézet

Tizenkét évig tanítunk irodalmat, és a gyerekek mégsem szeretnek olvasni...

Tisztázzuk most már, milyen összefüggés van az irodalomtanítás és az olvasás megszerettetése között! Azt gondolom, nem tehetünk egyenlőségjelet a kettő közé. Tudomásul kell vennünk, hogy az olvasás, így a szépirodalom olvasása is, sokkal inkább a társadalmi mintákon, a társadalom kulturálódási szokásain, elvárásain múlik, semmint az irodalomtanításon. Ebben a folyamatban megvan az irodalomtanításnak is a maga nagyon fontos szerepe, de ez a szerep csak közvetett módon nyilvánul meg. Az irodalomtanítás igen sokat tehet azért, hogy az iskolából értő olvasók kerüljenek ki, de valójában a feltételezettnél sokkal kevesebbet tehet azért, hogy az iskolából kikerülőket olvassanak is. Azt mondja a magyar közmondás: évés közben jön meg az étvágy. Ugyanezt mondhatjuk mi is: olvasással lehet megszeretni az olvasást. Legyünk őszinték, mi felnőttek is csak akkor olvasunk, ha érdekünk fűződik hozzá. A motiváció hallatlanul összetett és színes lehet. Olvasásra nevelni a gyerekeket valójában azt jelenti, érdekeltté tenni az olvasásban őket.

17 Döntse el, hogy az idézet szerzője milyen nézetet vall az irodalomtanítás és az olvasás megszerettetése közti viszonyról!

- (A) Az irodalomtanítás és az olvasás megszerettetése egy és ugyanaz a dolog.
- (B) Az irodalomtanítás a meghatározó alapja az olvasási szokások kialakításának.
- (C) Az olvasási szokások maguktól alakulnak ki, de a társadalmi elvárások szerint.
- (D) Az olvasásnál társadalmi minták a meghatározók, nem pedig az irodalomtanítás.

18 Válassza ki az alábbi megfogalmazások közül azt, amely megragadja a szerző azon véleményét, amelyet az idézetben említett közmondással fejez ki!

- (A) Minél több könyvet lapoztunk át, annál jobban olvasunk.
- (B) Minél többet olvasunk, annál jobban hiányoljuk a jó könyveket.
- (C) Minél többet olvasunk, annál jobban megkedveljük az olvasást.
- (D) Minél több irodalmat tanulunk, annál jobban szeretjük az olvasást.

19 A „szépirodalom olvasása” szó szerkezetből alkotott összetett szó alább leírt verziói közül válassza ki azt, amelynek a helyesírását megfelelőnek találja!

- (A) szépirodalomolvasás
- (B) szépirodalom olvasás
- (C) szép-irodalomolvasás
- (D) szépirodalom-olvasás

20 Állapítsa meg, hogy a mássalhangzók egymásra hatásának alábbi esetei közül melyek fedezhetők fel az idézetből vett „*mondhatjuk*” szóalakban!

- (A) részleges hasonulás és összeolvadás
- (B) mássalhangzó-kiesés és összeolvadás
- (C) mássalhangzó-kiesés és teljes hasonulás
- (D) mássalhangzó-rövidülés és teljes hasonulás

21 Állapítsa meg, hogy a mondatok tartalmi és szerkezeti felosztása alapján melyik meghatározás lesz helyes az idézet első mondatára nézve!

- (A) felszólító; tagolt, teljes, egyszerű, bővített mondat
- (B) felkiáltó; tagolt, teljes, alanyi alárendelő összetett mondat
- (C) felszólító; tagolt, teljes, összetett, tárgyi alárendelő összetett mondat
- (D) felkiáltó; tagolt, teljes, tárgyi és kapcsolatos többszörösen összetett mondat

22 Keresse meg és írja le az idézetből kiemelt „*tudomásul*” szóalak abszolút szótövét, majd nevezze meg a szótő szófaját!

23 Nevezze meg az idézet alábbi mondatában található állítmány fajtáját!

A motiváció hallatlanul összetett és színes lehet.

24 Állapítsa meg a módját és a ragozását az idézet első mondatában található „*tisztázzuk*” igének!

4. számú idézet

Baudelaire – Az albatrosz

(részletek)

*Olykor matrózi nép, kit ily csíny kedvre hangol,
albatroszt ejt rabul, vizek nagy madarát,
mely, egykedvű utas, hajók nyomán csatangol,
míg sós örvényeken lomhán suhannak át.*

...

*A költő is ilyen, e légi herceg párja,
kinek tréfa a nyíl s a vihar dühe szép,
de itt lenn bús rab ő, csak vad hahota várja,
s megbotlik óriás két szárnyában, ha lép.*

25 Értelmezze az idézet második versszakát, amely egyben a költemény utolsó versszaka!

- (A) A rabul ejtett madár sorsa ellentétben áll a korabeli kirekesztett költők sorsával.
- (B) A leterített madár látványa mérhetetlen haragra gerjesztette a dekadens költőket.
- (C) A földre kényszerített madár vergődése a meg nem értett költők sorsához hasonló.
- (D) A megalázott madár hasonlóan küzd a támadóival, mint az üldözött költők a világgal.

26 Határozza meg az idézett versszakokban szereplő rímfajta!

- (A) félrím
- (B) páros rím
- (C) keresztrím
- (D) ölelkező rím

27 Állapítsa meg, hogy a 19. század végén a világirodalomban mi lesz jellemző a lírára!

- (A) lázadás, forradalmiság
- (B) titokzatosság, sejtelmesség
- (C) logika, egyértelmű gondolatok
- (D) megalkuvás, vezeklő reménytelenség

28 Állapítsa meg *Baudelaire A Romlás virágai* című kötetében húzódó ellentétet!

- (A) Az eredendő emberi bűnt állította szembe az elérendő jósággal.
- (B) A megvetett, rossz világgal állította szembe a művészet örök szépségét.
- (C) A költők nyugalom utáni vágyát állította szembe a rossz hangulatú versekkel.
- (D) A költemények szabad vers jellegét állította szembe a versek durva mondandójával.

29 Jelölje meg az állítást, amelyet a 19. század végi világirodalomra, a kor költőire vonatkoztatva hamisnak ítél!

- (A) Tagadták a művészet társadalomformáló szerepét.
- (B) Keserűen fordultak el a társadalomtól s a politikától.
- (C) Műveiket átjárta az illúzióvesztés és a pesszimizmus.
- (D) Megszállottan keresték a kiutat a dekadens hangulatból.

30 Nevezze meg azt a művészeti mozgalmat, kifejezésmódot, amellyel a 19. század végi világirodalomban a költők pillanatnyi benyomásait fejezték ki!

31 Írja le annak a magyar költőnek a nevét, aki Baudelaire-t követve ciklusokba rendezte költeményeit!

32 Írja le, hogy az idézet első versszakában olvasható „*utas*” szó az albatroszra vonatkoztatva milyen szóképként szerepel!

5. számú idézet

Állásajánlat: Jogi gyakornok*Feladatok*

- *Jogi Igazgatóság napi munkájának támogatása*
- *Adminisztratív feladatok ellátása, iratokkal kapcsolatos ügyintézés a szervezeten belül*
- *Szerződések átnézése, véleményezése, nyilatkozatok, iratok elkészítése*

Elvárások

- *Jogi egyetem nappali tagozatos hallgatója (minimum 2 elvégzett év)*
- *Angol nyelvtudás (jogi szakmai nyelvismeret)*
- *Telekommunikációs és információ-technológiai iparág iránti érdeklődés*

Munkaidő

- *Heti minimum 20–25 óra vállalása*
- *Hétköznaponként, általános irodai munkaidő*

Amit kínálunk

- *Támogató, inspiráló munkakörnyezet*
- *Szakmailag felkészült, összetartó csapat*
- *Folyamatos tanulási és fejlődési lehetőség*
- *Releváns munkatapasztalat szerzése*
- *Szakmai gyakorlat elvégzésének biztosítása*

Munkavégzés helye

- *Budaörs*

33 Állapítsa meg, hogy az alábbi információk közül melyik szerepel az idézett állásajánlatban!

- (A) az, hogy mikortól betölthető a meghirdetett állás
- (B) az, hogy milyen bérezésre számíthat a jelentkező
- (C) az, hogy milyen időtartamra keresnek munkatársat
- (D) az, hogy hétvégén igénybe veszik-e a munkavállalót

34 Döntse el, hogy az alábbi követelmények közül melyiket várják el az állásra jelentkezőtől!

- (A) jogi egyetemi diploma
- (B) jogi dokumentumok megírása
- (C) legfeljebb heti 20–25 óra munkaidő
- (D) minimum két idegen nyelv ismerete

35 Válassza ki az alábbiak közül azt a szót, amely az idézetben szereplő „*releváns*” kifejezés magyar megfelelője lehet!

- (A) hatósági
- (B) lényeges
- (C) pihentető
- (D) viszonylagos

36 Jelölje meg az idézetből vett alábbi szószerkezetek közül a határozós szószerkezetet!

- (A) fejlődési lehetőség
- (B) szakmailag felkészült
- (C) munkájának támogatása
- (D) átnézése, véleményezése

37 Keresse meg az alábbi nyelvek között azt, amely az indoeurópai nyelvcsaládon belül ugyanabba a nyelvcsoporthoz tartozik, mint az állásajánlatban elvárásaként szereplő angol!

- (A) skót
- (B) orosz
- (C) német
- (D) spanyol

38 Az állásajánlat *Amit kínálunk* részéből írja ki a befejezett melléknévi igenevet!

39 Nevezze meg azt a helyesírási alapelvet, amely az idézetben szereplő „*folyamatos*” szóban érvényesül!

40 Írja le, hogyan nevezzük a szókincsnek azt a rétegét, amelybe ugyan ismert, de csak ritkán használt szavak tartoznak, mint pl. az idézetben szereplő „*releváns*” és „*inspiráló*” kifejezések!

6. számú idézet

Thomas Mann – Mario és a varázsló

(részletek)

Abban az időpontban, amely előttem van, s jócskán éjfél után lehetett, a kis színpadon nyolc vagy tíz személy táncolt, de magában a teremben is mindenféle mozgólódás támadt,...

A gyerekek ébren voltak... Gyermekes elragadtatásukban fel-felugráltak helyükről, mikor Cipolla Mario barátjuknak intett, hívogató mozdulattal,...

Mario engedelmeskedett. Most is látom, amint fölmegey a lépcsőn a lovaghoz,...

– Nos hát, kedves Mario – folytatta –, nagyon szép, hogy eljöttél ma este,...

– Bánatod van – nyakaskodott a bűvész, tekintélye szavával túlszárnyalva a határozottságot.

– Azt hiszed, nem látom? Cipollát akarod lóvá tenni? Szerelmi bánatod van...

– Csókolj meg – mondta a púpos. – Hidd el, szabad. Szeretlek... S Mario hozzáhajolt, és megcsókolta. A teremben mély csönd lett. A pillanat fura, iszonyú és izgalmas volt...

Ugyanekkor azonban – a kacagás még tartott – a nyilvános csókkal illetett cavaliere titkon, a szék lába mellett megsuhintotta ostorát, és Mario fölriadva, hátratántorodott. Állt és bámult, hátrahajló testtel, két kezét megcsúfolt ajkára szorította, azután öklével többször a halántékára csapott, megfordult, s miközben a teremben zúgott a taps, és Cipolla ölébe kulcsolt kézzel, hangtalanul nevetett, lerohant a lépcsőn. Lenn, még teljes lendületben, lábát szétvetve hirtelen megfordult, karját előrelelendítette, és két laposan lecsapó dördülés hasította át a tetszészajt és nevetést. Hirtelen néma csend támadt.

41 Döntse el, hogy milyen megoldást sugallt a fasizmus eszméinek megállítására Thomas Mann a *Mario és a varázsló* című művében!

- (A) A fasizmus ellen leghatékonyabb a passzív ellenállás.
- (B) A fasizmust csak tettel lehet megállítani és elpusztítani.
- (C) A fasizmus terjedését hatásos előadásokkal lehet megelőzni.
- (D) A fasizmust cirkuszi látványosságként nevetségessé kell tenni.

42 A kisregény elejétől sorakozó „apró bosszúságok”, baljós előjelek közül válassza ki a műben nem szereplő eseményt!

- (A) A család kislánya botrányt okozott a parton a meztelensége miatt.
- (B) A család zsidó származása miatt másik szállodába kellett átmenniük.
- (C) A család az utószezonban érkezett, amikor a tengerpart már a helyieké.
- (D) A család kénytelen szobát cserélni, mert fiuk köhögése zavart egy vendéget.

43 Jelölje meg a *Mario és a varázsló* című kisregény alcímét, amely találóan határozta meg az egész mű hangulatát!

- (A) Egy bűvész halála
- (B) A fasizmus bukása
- (C) Tragikus úti élmény
- (D) Az utószezon tragédiája

44 Állapítsa meg, hogy az író milyen módon ábrázolta Cipolla magatartásán keresztül a fasizmus működését!

- (A) ironikusan
- (B) allegorikusan
- (C) dadaista módon
- (D) szürrealista módon

45 A teljes mű ismeretében értelmezze, hogy az idézetben említett egész előadás valójában miből állt!

- (A) A varázsló rávilágított a kisváros lakóinak legféltettebb titkaira.
- (B) A varázsló ráeszméltette a nézőket a saját kiszolgáltatottságukra.
- (C) A varázsló rákényszerítette akaratát a gyenge akaratú emberekre.
- (D) A varázsló rámutatott az általa képviselt hatalom kegyetlenségeire.

46 A 20. század két legsajátosabb német nyelvű írója közül az egyik Thomas Mann. Nevezze meg a másikat, aki Thomas Mann kortársa is volt egyben!

47 Nevezze meg azt a magyar proletár származású költőt, aki Thomas Mannt magyarországi látogatása alkalmából egy verssel a humanizmus megtestesítőjeként köszöntötte!

48 Néhány szóval írja le az idézet alapján, hogy az előadás alatt Mario milyen érzésével élt vissza Cipolla, amivel megalázta és szégyenbe hozta a pincérfiút a színpadon!

7. számú idézet

„A Könyvhét a szellem hatalmas játszótere”

Idén fontos változás fogadta a közönséget a 89. Ünnepi Könyvhét és 17. Gyermekkönyvnapok megnyitóján. A meglepetés a köszöntőt és megnyitót mondó személyek kilétében rejlett.

A szokásos kánikulában, bár a délelőtti esőtől még csillogó nejlonponyvák látványával nyílt meg az Ünnepi Könyvhét és a Gyermekkönyvnapok. A Vörösmarty tér forgataga a megszokott tájképet nyújtja. És hogy mi is volt az a bizonyos változás a színpadon? Nos, az idei évtől először – és végre – női elnök, Gál Katalin vezeti a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülését. Nem kis változás az sem, hogy a Könyvhét sikerességét alátámasztó, de mégiscsak évről évre elismételt statisztikák helyett Gál Katalin az utána szóló Berg Juditot és munkásságát méltatta. Berg Judit megnyitójában gyerekkori Könyvhét-élményeihez kanyarodott vissza, „már akkor is rabul ejtett az izgalma, az ünnepélyessége” – emlékezett. De miért is ünnep ez az esemény, mit is ünneplünk? Az író emlékeztetett: nemcsak az írókat, de a fordítókat, szerkesztőket, illusztrátorokat, tervezőket, vagyis az egész könyvszakmát. És persze az olvasókat, a friss gondolatok után ácsingózókat. A Könyvhét a szellem hatalmas játszótere, annak a terepe, hogy a felnövő generációkat is olvasóvá tegyük.

- 49** Jelölje meg az alábbi válaszlehetőségek közül azt, amelyben helyesen tüntettük fel azt a személyt, akihez a címben szereplő idézet kapcsolható!
- (A) Laik Eszter, az internetes lap cikkének írója
 - (B) Berg Judit, a rendezvény megnyitóját mondó szerző
 - (C) Laik Eszter, a Könyvhétet szervező egyesülés vezetője
 - (D) Gál Katalin, a könyvkiadók és -terjesztők egyesületének elnöke

- 50** Állapítsa meg, hogy a nyelv alábbi funkciói közül melyik érvényesül az idézetben!
- (A) felhívó
 - (B) ábrázoló
 - (C) esztétikai
 - (D) metanyelvi

- 51** Az idézett írás a publicisztikai stílusba tartozó szöveg. Válassza ki az alábbi műfajok közül azt, amelyik szintén ebbe a stílusrétegbe tartozik!
- (A) tárcsa
 - (B) életrajz
 - (C) rapszódia
 - (D) monográfia

52 Határozza meg, hogy az idézet utolsó mondatában található „*hatalmas*“ szó milyen mondatrész szerepében áll a mondatban!

- (A) fokhatározó
- (B) minőségjelző
- (C) számhatározó
- (D) mennyiségjelző

53 Határozza meg, hogy alaktani szempontból az alábbi válaszlehetőségek közül melyik az idézetből kiemelt „*munkásságát*“ szóalak helyes felbontása!

- (A) névszótő, névszóképző, birtokos személyjel, tárgyrag
- (B) névszótő, névszóképző, névszóképző, kötőhangzó, tárgyrag
- (C) névszótő, névszóképző, névszóképző, birtokos személyjel, tárgyrag
- (D) névszótő, névszóképző, névszóképző, birtokos személyjel, igenévképző

54 Alkosson betűszót az idézetben szereplő *Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése* intézménynévből!

55 A lehető legpontosabban határozza meg az alábbi összetett mondat fajtáját!
A Könyvhét annak a terepe, hogy a felnövekvő generációkat is olvasóvá tegyük.

56 Nevezze meg azt a szójelentéstani kategóriát, amelybe az idézetben szereplő „*tér*” szó besorolható!

8. számú idézet

Kosztolányi Dezső – A kulcs

(részletek)

A Hivatal úgy vette körül, mint holmi rejtélyes, mindenütt jelenlevő, ünnepélyes, szigorú, fényes és megközelíthetetlen valóság. Semmiféle ürügyön nem juthatott ide, mert apja minden próbálkozása elől kitért, nem szerette, ha ott zaklatják, azon a véleményen volt, hogy „nem gyermeknek való”...

– Aztán hogy jössz ide, tisztességes emberek közé? Mint egy csavargó. Nem szégyelled magad?

– Ez a fiad? – kérdezte a kopasz.

– Az – dörmögött Takács. – Haszontalan. Mindig kódorog. A labdán jár az esze, nem a könyvön.

– De most szünidő van – jegyezte meg a kopasz. – Vagy tán megbukott?

– Majdnem – sóhajtott Takács.

Künn azonban, a teremben, egyszerre többen kiáltották:

– Takács, Takács.

Olyan izgalom támadt, mintha tűz ütött volna ki. Sokan megjelentek az ajtóban is, s a csoportban végre feltűnt az izgalom okozója és magja: egy fürge, incifinci úr.

Takács, aki éppen visszadugdosta kifordított zsebeit, a földig bókolt.

– Parancsoljon, méltóságos uram...

„Pistukám” – tűnődött. Miért hívott így? Otthon sohasem nevez így... Arca és füle égett. Szorongatta izzadt kezében a kulcsot. Amint ment, ment azon a döngő átjárón, a sóhajok hídján, ajtókat nyitogatva és csukogatva, eltévedt. Egy negyedóra telt, míg kiért a széles fölépcsőre, s megpillantotta a főkaput a tűző, nyári napfényben, s a kapus aranypaszományos sapkáját.

57 Mérlegelje a teljes mű ismeretében, hogy az apa miért szólította kedvesen „Pistukám”-nak a fiát, miután a főnök beszélgetett a gyerekekkel!

- (A) Rájött, hogy a fia igazán egy talpraesett gyerek, és mennyire felnéz rá.
- (B) Rádöbrent, hogy milyen kegyetlen volt a fiával, és így akarta kiengesztelni.
- (C) A főnöke fiát dicsérő szavaihoz akart szolgamód igazodni, mert gerinctelen volt.
- (D) A kollégái tanácsára kezdett másként viselkedni vele, mert jó apának akart látszani.

58 Jelölje meg a helyes megállapítást az idézet elején olvasható „nem gyermeknek való” gondolattal kapcsolatban!

- (A) Az apa félt, hogy lebukik a főnöke előtt, amikor a fia bemegy hozzá a hivatalba.
- (B) Az apa azt hitte, hogy a gyerekek elterelik a szülők figyelmét a hivatali munkáról.
- (C) Az apa tekintélye megőrzése érdekében tiltotta meg, hogy fia a hivatalba menjen.
- (D) Az apa betartotta a szabályokat, hogy gyerekeknek nincs keresni valója a hivatalban.

59 Döntse el, hogy az alábbiak közül mi fejeződik ki a legerőteljesebben *A kulcs* című novellában!

- (A) groteszk
- (B) lélekábrázolás
- (C) helyzetkomikum
- (D) drámai feszültség

60 Az alábbiak közül válassza ki az idézet második mondatában szereplő „*ürügyn*” szó megfelelő szinonimáját, amellyel nem változna meg a szövegben a mondat értelme!

- (A) trükkel
- (B) indokkal
- (C) ügyeskedéssel
- (D) akaratossággal

61 Határozza meg, hogy az alábbi költők közül melyik kettő írt a középkori *Halotti Beszéd és Könyörgés* mintájára szintén *Halotti beszéd* címmel költeményt!

- (A) Ady Endre, Babits Mihály
- (B) Juhász Gyula, Tóth Árpád
- (C) Radnóti Miklós, József Attila
- (D) Kosztolányi Dezső, Márai Sándor

62 Nevezze meg Kosztolányi Dezső azon művét, amelyben az író *A kulcs* című novellához hasonlóan szintén az apa-fiú tekintélyelvű kapcsolatot ábrázolta!

63 Nevezze meg a mozgalmat, ill. írói csoportot, amelynek Kosztolányi is a tagja volt!

64 Nevezze meg annak az orosz novellának a szerzőjét, valamint a mű címét, amelyben szintén egy tárgy kerül a figyelem középpontjába egy kishivatalnok életében!

Felhasznált irodalom

Könyvforrások jegyzéke:

- *Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: Szöveggyűjtemény 3. rész, TERRA: Bratislava, 2003. 63. old. ISBN 80-89050-32-83.*
- *Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: Szöveggyűjtemény 5. rész, TERRA: Bratislava, 2005. 30. old. ISBN 80-89050-63-8.*
- *Kulcsárné Sz. Zsuzsanna – Kulcsár Mónika: Szöveggyűjtemény 6. rész, TERRA: Bratislava, 2006. 31. old. ISBN 80-89050-79-4.*

Internetes források jegyzéke:

- *Balaton Teréz, <http://epa.oszk.hu/01200/01245/00016/BalatoniT.html>, letöltve: 2018. 06. 11.*
- *https://jobline.hu/allas/jogi_gyakornok/TG-6617, letöltve 2018. 06. 12.*
- *<http://mek.oszk.hu/00700/00747/00747.htm#12>, letöltve: 2018. 05. 26.*
- *<http://mek.oszk.hu/00800/00880/html/mikes2.htm>, letöltve: 2018. 05. 25.*
- *Laik Eszter, szerkesztett, <https://www.irodalmijelen.hu/2018-jun-07-1746/konyvhet-szellem-hatalmas-jatszotere>, letöltve 2018. 06. 12.*

Az idézetek szövegét didaktikai okokból nyelvtani, stilisztikai és helyesírási szempontból módosítottuk.

Útmutató a válaszadó lap kitöltéséhez

A válaszadó lapokat lapolvasóval dolgozzuk fel. Másolásuk, gyűrésük, összehajtásuk tilos. Ahhoz, hogy válaszaikat a lapolvasó felismerhesse, vegyék figyelembe a következő utasításokat:

- Írjanak fekete vagy kék tollal! Ne használjanak hagyományos töltőtollat, túl vékonyan író tollat, hagyományos vagy rotringceruzát!

- A **feleletválasztó feladatok** megfejtéseit jelöljék X-szel!

- A (C) válasz helyes megjelölése:
A B C D

- A (C) válasz helytelen megjelölése:
A B C D

A	B	C	D
☐	☐	☒	☐

- Az adatok vagy feleletek helytelen kitöltése esetében a következő utasítások szerint járjanak el! Semmi esetben ne használjanak új válaszadó lapot!

- Ha tévesztenek, vagy később véleményüket megváltoztatják, a helytelenül megjelölt mezőt teljesen fessék be, és jelöljék X-szel a másik mezőt!

A	B	C	D
☒	☐	☒	☐

- Ha esetleg ismét meggondolják magukat, és az eredetileg X-szel jelölt, majd befestett választ szeretnék megjelölni, jelöljék X-szel az összes mezőt, és a befestett mezőt karikázzák be!

A	B	C	D
☒	☒	☒	☒

- A **feleletalkotó feladatok** válaszait írják írott vagy nyomtatott betűkkel, olvashatóan a válaszadó lap megfelelő mezőjébe! A nyomtatott **betűknél különböztessék meg a nagy- és kisbetűket!** **Ne használjanak kizárólag csak nagy nyomtatott betűket!**

Csak akkor nyissák ki a tesztet, amikor erre utasítást kapnak!